

RK-19.03.08

Notitie: Handvat voor bepalen relevantie van een onderwerp voor richtlijnontwikkeling

Van: Adviescommissie richtlijnen

Aan: Raad Kwaliteit

Status: besluitvormend

Datum: 05-06-2019

Inleiding

Het SKMS-bestuur heeft de adviescommissie richtlijnen om een advies gevraagd over richtlijnontwikkeling bij kleine patiëntenpopulatie of minder relevante onderwerpen, dit naar aanleiding van een aantal recente richtlijnaanvragen voor onderwerpen die een zeer kleine populatie betreffen.

De adviescommissie richtlijnen herkent – ook als beoordelaar van projectaanvragen voor de ontwikkeling van een richtlijn – de vraag wanneer een richtlijn opportuun is. Deze vraag is ook zeer relevant in het kader van de grenzen aan het aantal richtlijnen/modules voor toekomstig modulair onderhoud. De adviescommissie richtlijnen heeft een advies voorbereid, waarin zij een aantal items heeft opgesteld voor beoordeling van de relevantie van een onderwerp voor richtlijnontwikkeling. Daarbij gaat het niet om prioritering van onderwerpen ten opzichte van elkaar, maar sec of een onderwerp geschikt en relevant is om een richtlijn als instrument in te zetten.

Proces

De adviescommissie richtlijnen heeft de items toegelicht en besproken in de bijeenkomst richtlijnen op 13 november jl. met de commissies richtlijnen van de wetenschappelijke verenigingen. Op 29 november 2018 is het document voor commentaar aan de wetenschappelijke verenigingen gestuurd. Het binnengekomen commentaar is door de adviescommissie besproken en verwerkt.

Verwerking commentaar

Uit de commentaarronde kwamen een aantal belangrijke punten naar voren. Hieronder staat hoe deze in het definitieve advies verwerkt zijn:

- Voor vakgebieden waar minder grote aantallen patiënten zijn, wordt het voorgestelde item ‘omvang’ altijd laag gescoord. Echter kan de richtlijn wel relatief belangrijk zijn voor het betreffende vakgebied en een duidelijke impact hebben op de zorg. Daarom is besloten om dit item niet op te nemen in de items voor de beoordeling van de relevantie van een nieuw richtlijnonderwerp. In plaats daarvan is dit item geherformuleerd tot ‘impact voor het vakgebied’.
- Het item ‘voldoende evidence’ wordt voor doelgroepen/vakgebieden waar weinig evidence is altijd laag gescoord. In de score tabel is daarom toegevoegd bij medium score: “dan wel er is behoefte aan richtlijn vanwege andere knelpunten.”
- Het gebruik van de items en de scoretabel is ook geschikt gemaakt voor de meer technische onderwerpen.
- Ook zijn de items opgedeeld in twee delen. De twee items “Relevantie voor het medisch specialistisch domein” en “Huidige variatie in zorg/ mogelijkheid tot kwaliteitsverbetering of gezondheidswinst” zijn belangrijke basisitems. Als hier onvoldoende aan wordt voldaan dan is een onderwerp niet relevant voor een

RK-19.03.08

richtlijn. Dit wordt in de notitie verder toegelicht. Naast de basisitems zijn er aanvullende overwegingen. Bij een hoge score op de volgende items wint een onderwerp aan relevantie: de ernst, de beschikbaarheid van enige evidentie is, het belang voor het vakgebied.

Gebruik advies

De wetenschappelijke vereniging zal een wens vanuit de achterban voor een richtlijn zelf in de tabel kunnen scoren. Bij een (te) lage score kan er bekeken worden op welke manier er dan wel in de behoefte voorzien kan worden. Dit document spreekt zich niet uit over mogelijke alternatieven of mogelijkheden voor financiering daarvan.

De items zullen na vaststelling in de Raad Kwaliteit worden gebruikt in de advisering en besluitvorming over SKMS-projectaanvragen. De items worden, samen met de scoretabel, beschikbaar gesteld op de SKMS-website en aan beoordelaars van richtlijnaanvragen. Daarbij gaat het niet om prioritering van onderwerpen ten opzichte van elkaar, maar sec of een nieuw onderwerp geschikt is om een richtlijn als instrument in te zetten. De items en de scoretabel zijn niet geschikt voor het bepalen of modules in een bestaande richtlijn moeten worden herzien.

De items voor relevantie bieden de wetenschappelijke vereniging de mogelijkheid de keuze van een onderwerp voor richtlijnontwikkeling te onderbouwen. Het is daarom belangrijk dat de relevantie voor de richtlijn voldoende in uw aanvraag wordt onderbouwd.

Vraag aan de Raad Kwaliteit:

Bent u akkoord met voorliggend document?

RK-19.03.08

Handvat voor bepalen van relevantie van een onderwerp voor richtlijnontwikkeling

Inleiding

Om alle richtlijnen die ontwikkeld worden ook in de toekomst actueel te kunnen houden, is het belangrijk van tevoren na te denken over de relevantie om voor een bepaald onderwerp een richtlijn te ontwikkelen. Er zijn immers grenzen aan het aantal richtlijnen (modules) dat in de toekomst goed onderhouden kan worden, doordat er grenzen zijn aan capaciteit (zowel betrokkenheid van medisch specialisten (inhoudelijk expertise) als ondersteuners (methodologische/proces expertise)) en financiële middelen. Het SKMS-bestuur heeft dan ook behoefte aan een handvat om de SKMS-gelden op een verantwoorde wijze te kunnen toekennen.

In het project optimaliseren modulair onderhoud wordt geleerd hoe het proces van modulair onderhoud zo efficiënt mogelijk kan worden ingericht. In dit project worden items/criteria opgesteld voor het bepalen of onderhoud nodig is. Ook worden er items ontwikkeld voor prioritering als er meer modules onderhouden moeten worden ten opzichte van de beschikbare middelen (capaciteit en financieel) en keuzes gemaakt moeten worden. Daar gaat dit document niet over.

Dit document geeft een handvat voor het bepalen van de relevantie van onderwerpen voor richtlijnontwikkeling. Daarbij gaat het niet om prioritering van onderwerpen ten opzichte van elkaar, maar sec of een onderwerp geschikt is om een richtlijn als instrument in te zetten.

Overwegingen voor relevantie van een onderwerp voor richtlijnontwikkeling

De adviescommissie heeft besproken voor welke situaties een onderwerp geschikt is voor het ontwikkelen van een richtlijn. Belangrijke overwegingen daarbij zijn:

- In hoeverre de zorg geconcentreerd is: Zorg voor zeldzame aandoeningen bijvoorbeeld is vaak geconcentreerd in 1 of 2 expertisecentra. Er is dan een (onderzoeks-) protocol, dit kun je in wezen zien als de richtlijn voor het centrum. Het is dan niet zinvol een aparte richtlijn op te stellen. Bovendien zit in de financiering van kenniscentra budget voor het onderhouden van de kennis.
- In hoeverre er sprake is van ongewenste praktijkvariatie/een praktijkprobleem. Een richtlijn heeft toegevoegde waarde als kwaliteitsverbetering mogelijk is en/of gezondheidswinst te realiseren is.

Deze twee uitgangspunten zijn de *basisitems* voor de relevantie van een onderwerp voor richtlijnontwikkeling. Als hier onvoldoende aan voldaan wordt, dan is het onderwerp minder/niet relevant voor de ontwikkeling van een richtlijn.

Verder zijn er een aantal *aanvullende overwegingen* waardoor een onderwerp aan relevantie wint voor het ontwikkelen van een richtlijn, te weten:

- De beschikbaarheid van enige evidentie
- De ernst
- Impact op de zorg in het vakgebied.

RK-19.03.08

De basisitems en aanvullende overwegingen komen overeen met de door de toenmalige Regieraad richtlijnen opgestelde criteria voor het bepalen van relevantie van richtlijnonderwerpen:

1. Ernst van het onderwerp
2. Relevantie voor het medisch specialistisch domein
3. Omvang van het onderwerp
4. Huidige variatie in zorg/ mogelijkheid tot kwaliteitsverbetering
5. Voldoende evidence

De adviescommissie heeft op basis van de overwegingen en de criteria van de Regieraad een handvat met items uitgewerkt.

Daarbij is ervoor gekozen het item omvang van het onderwerp aan te passen. Er zijn vakgebieden waar minder grote aantallen patiënten zijn, maar waarvoor het onderwerp wel relatief gezien belangrijk is en een duidelijke impact kan hebben op de zorg.

Items voor relevantie van een onderwerp voor richtlijnontwikkeling

De adviescommissie heeft een scoretabel gemaakt met vijf items (de twee basisitems en de drie aanvullende overwegingen). De items worden per onderwerp gescoord op drie niveaus; laag, medium of hoog. Bij ieder item is voor deze drie niveaus een omschrijving opgesteld. Deze omschrijving is beschrijvend van aard. De scoretabel is daarmee niet in beton gegoten, maar biedt wel een handvat om de relevantie van een onderwerp voor richtlijnontwikkeling te onderbouwen en te bespreken. In onderstaande tabel staat de uitgewerkte scoretabel.

De scoretabel is met name toepasbaar op gezondheid gerelateerde onderwerpen. Voor technische onderwerpen kan de tabel ook gebruikt worden, daarbij zijn onderdelen als mono- versus multidisciplinariteit en impact (direct/indirect) op de zorg belangrijker.

De relevantie van een bepaald onderwerp wordt als volgt vastgesteld: Gemiddeld moet het 'medium' zijn. 'Laag' kan gecompenseerd worden met 'hoog'.

ONDERWERP	Laag (oranje)	Medium (geel)	Hoog (groen)
Relevantie medisch specialistisch domein	Met name in 1 ^e lijn of minder dan 5 centra in Nederland	Hoog geconcentreerde zorg (6-10 centra) of monodisciplinaire medisch specialistische zorg	Met name medisch specialistische zorg en (zeer) multidisciplinair
Huidige variatie in zorg /mogelijkheid tot kwaliteitsverbetering	Onbekend of weinig praktijkvariatie	Er zijn signalen dat er praktijkvariatie bestaat waarbij het onduidelijk is of deze ongewenst is.	Er zijn signalen dat er ongewenste praktijkvariatie is met als resultaat dat patiënten niet optimaal worden behandeld.
Indien bovenstaande 2 items niet gemiddeld medium scoren, dan is het weinig relevant om een richtlijn te ontwikkelen.			
Ernst onderwerp <i>voor aandoeningen/ingrepen: beperkingen in het dagelijks functioneren;</i> <i>voor processen: veiligheid (bijv. morbiditeit, mortaliteit)</i> <i>voor technische onderwerpen: impact op de kwaliteit van zorg</i>	De aandoening is niet ernstig en heeft weinig invloed op het dagelijks functioneren. Proces heeft laag risico Uitkomst van de verrichting heeft weinig impact op tijdigheid of doel-matigheid van zorg Beschikbaarheid van alternatief met beperkt verlies van accuratesse /effectiviteit (<5%)	De aandoening geeft matige beperkingen in het dagelijks functioneren. Proces heeft medium risico Uitkomst van de verrichting heeft matig impact op tijdigheid of doel-matigheid van zorg Beschikbaarheid van alternatief met matig verlies van accuratesse /effectiviteit (<5-20%)	De aandoening is levensbedreigend of geeft ernstige beperkingen in het dagelijks functioneren. Proces heeft hoog risico Uitkomst van de verrichting heeft ernstig impact op tijdigheid of doel-matigheid van zorg Geen beschikbaarheid van alternatief of met ernstig verlies van accuratesse /effectiviteit (>20%)
Voldoende evidence	Er zijn geen of alleen nieuwe/recente studies die weinig impact hebben op de bewijslast voor de huidige praktijk.	Er zijn nieuwe studies die impact hebben op de bewijslast voor de huidige praktijk, of er zijn nieuwe studies die deze waarschijnlijk zullen veranderen. Dan wel er is behoefte aan richtlijn vanwege andere knelpunten.	Er zijn nieuwe studies (primair onderzoek of systematic review) die impact hebben op de bewijslast voor de huidige praktijk en deze waarschijnlijk zullen veranderen.
Impact op de zorg in het vakgebied	Weinig impact, klein onderwerp in het vakgebied	Medium impact. Middelgroot onderwerp in vakgebied.	Grote impact. Groot onderwerp in vakgebied.